

TÁLIA, MÚZA KOMÉDIE

Duševná sila, pomocou ktorej si dieťa osvojuje svet v lunárnom období, v prvých siedmych rokoch života, je schopnosť napodobňovania. Deti rady napodobňujú a detstvo je najkomickejšie, najveselšie a najhravejšie obdobie života. Sú ľudia, ktorí si niečo z týchto detských síl uchovávajú po celý život ako dramatický talent, schopnosť verne napodobňovať, imitovať, zrkadliť ľudské charaktery: „*K osobitným nadaniam mesačného typu patrí schopnosť vžiť sa do cudzích rolí. Je rodený herec*“.³⁹² A sú obdobia, kedy taká detskosť presiakne až do verejného života a uplatní sa v celom sociálnom systéme.

Do gabrielských období spadá vrcholná dramatická tvorba najmä v komédii a príbuzných žánroch: karikatúre, paródii, groteske, fraške. V gabrielských obdobiach dramatické umenie naberalo vždy sklon ku komediálnosti.

Keď sa v slnečno-saturnskom období 531-459 pr. Kr. zrodila starogrécka dráma, išlo o tragédiu. Jej najtypickejším predstaviteľom Aischylos tvoril okolo roku 485 pr. Kr. V gabrielskom období 459-387 pr. Kr. ju vystriedala komédia. Najväčším gréckym komikom Aristofanes tvoril okolo roku 415 pr. Kr. Cieľom tragédie podľa antickej teórie je vyvolať pocit hrôzy a ľútosti a dôjsť ku katarzii. Základ tragédie je vždy náboženský, ide o vzťah človeka k bohom. V komédii prevládajú námety zo všedného života obce, komické scény, paródia, kritika nedostatkov, vystupujú v nej rozličné smiešne typy.

Veľká grécka komédia zanikla už okolo roku 300 pr. Kr. s Menandrom. A znovuzrodila sa až s veľkým gabrielským obdobím 1525-1879 v Európe. Okolo roku 1550 vznikla najprv v Taliansku slávna *commedia dell'arte*. A klasickú podobu jej dal na vrchole gabrielského času Jean-Baptiste Poquelin Molière (1622-1673). „*Pokladáme ho za tvorca európskej klasickej komédie*“.¹⁶⁴ Aj Moliérove komédie odhaľovali slabosti a nedostatky jeho súčasníkov: pokrytectvo, lakomstvo, nerozum.

Súčasne s európskou komédiou sa okolo roku 1600 zrodilo japonské divadlo *kabuki*; a autor najslávnejších hier pre kabuki, Čikamacu (1653-1724), bol Moliérovým súčasníkom. Kabuki bolo komické, zábavné, plné neočakávaných zvrátov a scénických efektov a bralo si na mušku svetské, civilné témy. Na rozdiel od japonského divadla *nó*, ktoré sa rozvíjalo okolo roku 1400 a bolo strohé a vážne. Nó je náboženská lyrická tanečná melodráma, ktorá vrcholí zjavením sa nadprirodzenej bytosti. Sloveso *kabuki* znamená mať tendenciu byť rozmarný, roztopašný, výstredný, bizarný alebo erotický. Počiatok kabuki boli zmyselné tance herečky Izumo Okuni, ktoré predviedla pred davmi plnými obdivu pri rieke Kamo v Kjóte v roku 1603.

Všetky tri vrcholy svetovej komédie, ako ich identifikoval Kroeber, preto spadajú do gabrielských období. Hlavným námedom indickej drámy, ktorá sa rozvíjala vo venušanskom období v 3.-5. storočí, sú láska a hrdinstvo. Komické prvky sú v nej len veľmi striedme.

Pytagorejci, ktorí dávali múzy do vzťahu k nebeským sféram, pravdivo priradili patrónku komédie k Mesiacu.⁴³⁵ **Tália, múza komédie, patrí k lunárnym bytostiam.**

Menandros, básnik komédií.